

Υπόθεση C-291/19

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

9 Απριλίου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Curtea de Apel Braşov (Ρουμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

28 Μαρτίου 2019

Προσφεύγουσα:

SO

Καθών:

TP κ.λπ.

Αντικείμενο της υποθέσεως κύριας δίκης

Προσφυγή ασκηθείσα ενώπιον του ποινικού τμήματος του Curtea de Apel Braşov (εφετείου του Braşov, Ρουμανία) από την SO κατά των διατάξεων με τις οποίες, αφενός, ο επιληφθείς της υπόθεσης εισαγγελέας αποφάσισε να θέσει στο αρχείο εγκλήσεις, με τις οποίες η προσφεύγουσα κατήγγειλε τη διάπραξη αδικημάτων εκ μέρους διάφορων εισαγγελέων και δικαστών και εκ μέρους ενός δικηγόρου, και, αφετέρου, ο προϊστάμενος εισαγγελέας της εισαγγελίας του Înalta Curtea de Casație și Justiție (Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, Ρουμανία) (PÎCCJ) - Direcția Națională Anticorupție (εθνική υπηρεσία κατά της διαφθοράς· στο εξής: DNA) - Secția de combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție (στο εξής: τμήμα για την καταπολέμηση των αδικημάτων που χαρακτηρίζονται ως αδικήματα διαφθοράς) επικύρωσε την αρχική διάταξη περί θέσεως των εγκλήσεων στο αρχείο.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως

Δυνάμει του άρθρου 19, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΕΕ και του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, το Curtea de Apel Braşov (εφετείο Βραşον) ζητεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ερμηνεύσει την απόφαση 2006/928/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 2006, το άρθρο 2 ΣΕΕ, το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ και την αρχή της ανεξαρτησίας των δικαστών, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, και στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στο άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Αποτελεί ο μηχανισμός για τη συνεργασία και τον έλεγχο (ΜΣΕ) που συστάθηκε με την απόφαση 2006/928/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 2006, πράξη θεσμικού οργάνου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, δυνάμενη να υποβληθεί στην ερμηνεία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

2. Είναι δεσμευτικές για τη Ρουμανία οι απαιτήσεις που διατυπώνονται στις εκθέσεις που καταρτίζονται στο πλαίσιο του εν λόγω μηχανισμού, ειδικότερα (ενδεικτικώς) όσον αφορά την αναγκαιότητα νομοθετικών τροποποιήσεων σύμφωνων με τα συμπεράσματα του ΜΣΕ και τις συστάσεις που διατύπωσαν η Επιτροπή της Βενετίας και η Ομάδα Κρατών κατά της διαφθοράς του Συμβουλίου της Ευρώπης;

3. Έχει το άρθρο 2, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, παράγραφος 3, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση την έννοια ότι στην υποχρέωση των κρατών μελών να σέβονται το κράτος δικαίου εμπίπτει και η υποχρέωση της Ρουμανίας να σέβεται τις απαιτήσεις που διατυπώνονται στις εκθέσεις οι οποίες καταρτίζονται στο πλαίσιο του μηχανισμού για τη συνεργασία και τον έλεγχο (ΜΣΕ), ο οποίος θεσπίστηκε με την απόφαση 2006/928/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 2006;

4. Αντιβαίνει στην αρχή της ανεξαρτησίας των δικαστών, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως έχει ερμηνευθεί με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (απόφαση του τμήματος μείζονος συνθέσεως της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117), η σύσταση, στην εισαγγελία του Înalta Curtea de Casație și Justiție (Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου), υπηρεσίας διερεύνησης αδικημάτων που διαπράττονται από μέλη του δικαστικού σώματος, λαμβανομένων υπόψη του τρόπου διορισμού/ανάκλησης των εισαγγελέων στην εν λόγω υπηρεσία, του τρόπου άσκησης των καθηκόντων στο πλαίσιο αυτής, καθώς και του τρόπου καθορισμού

της αρμοδιότητας, σε συνδυασμό με τον περιορισμένο αριθμό θέσεων στην εν λόγω υπηρεσία;

5. Αντιβαίνει στο άρθρο 47 [δεύτερο εδάφιο,] του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, ειδικότερα δε όσον αφορά την εκδίκαση της υπόθεσης εντός εύλογου χρονικού διαστήματος η σύσταση, στην εισαγγελία του Înalta Curte de Casație și Justiție (Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου), υπηρεσίας διερεύνησης αδικημάτων που διαπράττονται από μέλη του δικαστικού σώματος, λαμβανομένου υπόψη του τρόπου άσκησης των καθηκόντων στο πλαίσιο αυτής και του τρόπου καθορισμού της αρμοδιότητας, σε συνδυασμό με τον περιορισμένο αριθμό θέσεων στην εν λόγω υπηρεσία;

Παρατιθέμενες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης και σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άρθρο 2, άρθρο 4, παράγραφος 3, και άρθρο 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ

Άρθρα 37 και 38 της Πράξης περί των όρων προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και των προσαρμογών των Συνθηκών επί των οποίων βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση

Άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Απόφαση 2006/928/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 2006, για τη θέσπιση μηχανισμού για τη συνεργασία και τον έλεγχο της προόδου στη Ρουμανία όσον αφορά την επίτευξη των ειδικών στόχων αναφοράς στους τομείς της δικαστικής μεταρρύθμισης και της καταπολέμησης της διαφθοράς

Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την πρόοδο της Ρουμανίας στο πλαίσιο του μηχανισμού συνεργασίας και ελέγχου, της 25ης Ιανουαρίου 2017, στην οποία, αφού διευκρινίζεται ότι τα μέτρα που λήφθηκαν για την επίτευξη των σκοπών του ΜΣΕ μπορούν «να αξιολογηθούν πλήρως μόνον με την εξέταση του κατά πόσον το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα τους είναι αισθητό στην πράξη, και κατά πόσον μπορούν να θεωρηθούν ενσωματωμένα στο νομικό και θεσμικό πλαίσιο της Ρουμανίας και κατά πόσον είναι αμετάκλητα», προστίθεται ότι «[β]ασικά προβλήματα, όπως η αμφισβήτηση της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και της αρχής των δικαστικών αποφάσεων, και ορισμένες φορές συγκεκριμένες απόπειρες για την αναστροφή των μεταρρυθμίσεων, επιβράδυναν αναπόφευκτα τον ρυθμό της προόδου προς την επίτευξη των στόχων του ΜΣΕ».

Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την πρόοδο της Ρουμανίας στο πλαίσιο του Μηχανισμού Συνεργασίας και Ελέγχου, της 13ης Νοεμβρίου 2018, σημείο 3.1 «Κριτήριο αναφοράς 1: Ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και δικαστική μεταρρύθμιση», στο πλαίσιο του κεφαλαίου 3 «Αξιολόγηση της προόδου όσον αφορά την επίτευξη συστάσεων που

περιλαμβάνονται στην έκθεση του Ιανουαρίου του 2017», και του κεφαλαίου 4 «Συμπεράσματα»

Απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), σκέψεις 42-44.

Απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), σκέψη 48.

Απόφαση της 13ης Ιουνίου 2017, Florescu κ.λπ. (C-258/14, EU:C:2017:448).

Παρατιθέμενες διατάξεις του εθνικού δικαίου

Άρθρα 175 και 297 του Codul penal (ποινικού κώδικα) και άρθρα 339, 340 και 341 του Codul de procedură penală (κώδικα ποινικής δικονομίας), των οποίων οι διατάξεις παρατίθενται στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως που υποβλήθηκε στην υπόθεση C-195/19.

Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție (νόμος 78/2000 περί προλήψεως, αδικημάτων και κυρώσεων όσον αφορά τη διαφθορά, στο εξής: νόμος 78/2000), άρθρο 13², βάσει του οποίου, σε περίπτωση αδικημάτων κατάχρησης εξουσίας, εάν ο δημόσιος λειτουργός αποκόμισε ο ίδιος ή για λογαριασμό άλλου αδικαιολόγητο όφελος, το ειδικό ανώτατο όριο της ποινής επαυξάνεται κατά εν τρίτο.

Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (νόμος 304/2004 περί της οργανώσεως του δικαστικού συστήματος, στο εξής: νόμος 304/2004), άρθρα 88¹-88⁹, των οποίων οι διατάξεις παρατίθενται στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως που υποβλήθηκε στην υπόθεση C-195/19, και άρθρα 88¹⁰ και 88¹¹ σχετικά με την άσκηση των καθηκόντων, στο πλαίσιο της Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție (υπηρεσίας για τη διερεύνηση αδικημάτων που διαπράττονται από μέλη του δικαστικού σώματος, στο εξής: SIIJ), μέσω απόσπασης αξιωματικών και υπαλλήλων της δικαστικής αστυνομίας υπό την άμεση εντολή και τον άμεσο έλεγχο του εισαγγελέα της υπηρεσίας και, αντιστοίχως, ένταξης στην υπηρεσία ειδικών σε θέματα επεξεργασίας και αξιοποίησης των πληροφοριών, καθώς και στον οικονομικό, στον χρηματοοικονομικό, στον τελωνειακό τομέα, στον τομέα της πληροφορικής και σε άλλους τομείς· τα δύο αυτά τελευταία άρθρα περιλήφθηκαν στον νόμο με το Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 12/2019 (έκτακτο κυβερνητικό διάταγμα 12/2019).

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 7/2019 (έκτακτο κυβερνητικό διάταγμα 7/2019) το οποίο, μεταξύ άλλων, τροποποιεί και συμπληρώνει τον Legea nr. 304/2004 (νόμο 304/2004). Με το διάταγμα αυτό, προστίθεται στο άρθρο 88¹, η παράγραφος 6, βάσει της οποίας, στην περίπτωση αδικημάτων που εμπíπτουν στη δικαιοδοσία της SIIJ, ως «ιεραρχικά ανώτερη εισαγγελική αρχή» νοείται ο

προϊστάμενος εισαγγελέας της υπηρεσίας, ακόμη και στην περίπτωση υποθέσεων οι οποίες κρίθηκαν προτού η υπηρεσία αυτή τεθεί σε λειτουργία. Με το διάταγμα αυτό τροποποιείται το άρθρο 88⁷ και προβλέπεται, στην παράγραφο 1, στοιχείο d, νέα αρμοδιότητα της SIIJ, η οποία συνίσταται στην άσκηση ενδίκων βοηθημάτων και στην παραίτηση από αυτά στις υποθέσεις που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της υπηρεσίας, καθώς και στις υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον άλλων δικαστηρίων ή στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν αποφάσεις πριν από την έναρξη της λειτουργίας της υπηρεσίας αυτής.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2018 privind unele măsuri pentru operaționalizarea SIIJ (έκτακτο κυβερνητικό διάταγμα 90/2018 για τη λήψη μέτρων σχετικά με τους όρους λειτουργίας της SIIJ), άρθρα I και II, των οποίων οι διατάξεις παρατίθενται στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως που υποβλήθηκε στην υπόθεση C-195/19.

Απόφαση υπ' αριθ. 3 της 26ης Φεβρουαρίου 2019 του Înalta Curte de Casație și Justiție (Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου), εκδοθείσα σε υπόθεση σχετική με την εξέταση νομικών ζητημάτων, βάσει της οποίας, κατά την ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 88⁸, παράγραφος 2, του Legea nr. 304/2004 (νόμου 304/2004), διασφαλίζεται η συμμετοχή στην επ' ακροατηρίου συζήτηση, στις υποθέσεις που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της SIIJ, στις οποίες την ποινική δίωξη ασκεί η DNA, εισαγγελέων της υπηρεσίας της εισαγγελίας του Înalta Curte de Casație și Justiție (Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου) ή εισαγγελέων της εισαγγελίας του δικαστηρίου που έχει επιληφθεί της υπόθεσης.

Αποφάσεις του Curtea Constituțională (Συνταγματικού Δικαστηρίου, Ρουμανία) υπ' αριθ. 1519/2011 και υπ' αριθ. 2/2012, των οποίων το κρίσιμο περιεχόμενο παρατίθεται στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως που υποβλήθηκε στην υπόθεση C-195/19, και απόφαση του Curtea Constituțională (Συνταγματικού Δικαστηρίου) υπ' αριθ. 104/2018, της οποίας το κρίσιμο περιεχόμενο, ιδίως δε οι σκέψεις 88 και 90 της απόφασης, παρατίθεται στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως που υποβλήθηκε στην υπόθεση C-195/19.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της διαδικασίας της κύριας δίκης

- 1 Με τέσσερις εγκλήσεις, τις οποίες υπέβαλε τον Δεκέμβριο του 2015 και τον Φεβρουάριο του 2016, η SO κατήγγειλε τη διάπραξη από τέσσερις εισαγγελείς του αδικήματος της κατάχρησης εξουσίας του άρθρου 13² του νόμου 78/2000 σε συνδυασμό με το άρθρο 297, παράγραφος 1, του Codul penal (ποινικού κώδικα), καθώς και τη διάπραξη από έναν δικηγόρο της περιφέρειας του Βρασον του αδικήματος της αθέμιτης άσκησης επιρροής έναντι ανταλλάγματος του άρθρου 291, παράγραφος 1, του Codul penal (ποινικού κώδικα). Η SO υποστήριξε ότι οι εν λόγω εισαγγελείς παρέβησαν διάφορα καθήκοντα του λειτουργήματός τους, τόσο μέσω της αδικαιολόγητης άρνησης να εξετάσουν ορισμένες προσφυγές της, να παράσχουν πληροφορίες ή να θέσουν στη διάθεσή της αντίγραφο ορισμένων

πράξεων που περιέχονταν σε ποινική δικογραφία, όσο και ενεργώντας καθ' υπέρβαση των νόμιμων αρμοδιοτήτων τους, καθώς και μέσω της έκδοσης παράνομων και αβάσιμων πράξεων.

2. Εν συνεχεία, η SO υπέβαλε έγκληση κατά δύο δικαστών του Judecătoria Braşov (ειρηνοδικείου Braşov) και του Tribunalul Braşov (πρωτοδικείου Braşov), υποστηρίζοντας ότι είναι μέλη εγκληματικής οργάνωσης και ότι εξέδωσαν δυσμενείς για την ίδια αποφάσεις σε διάφορες υποθέσεις.
3. Μετά τη διενέργεια ερευνών στην υπό κρίση υπόθεση, η Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție - Secția de combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție (εισαγγελία του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου - εθνική υπηρεσία κατά της διαφθοράς - τμήμα για την καταπολέμηση των αδικημάτων που χαρακτηρίζονται ως αδικήματα διαφθοράς), αποφάσισε, με διάταξη της 8ης Σεπτεμβρίου 2017, να θέσει την υπόθεση στο αρχείο, διαπιστώνοντας ότι οι καταγγελλόμενες πράξεις δεν προβλέπονται από την ποινική νομοθεσία και δεν διαπράχθηκαν εκ δόλου κατά την έννοια της ποινικής νομοθεσίας, καθώς και, όσον αφορά το αδίκημα της σύστασης εγκληματικής οργάνωσης, ότι δεν στοιχειοθετείται η επίμαχη αξιόποινη πράξη.
4. Κατά της απόφασης της επιληφθείσας της υποθέσεως εισαγγελίας, η SO υπέβαλε ένσταση ενώπιον της ιεραρχικά ανώτερης εισαγγελικής αρχής, ήτοι του προϊσταμένου εισαγγελέα του τμήματος για την καταπολέμηση των αδικημάτων που χαρακτηρίζονται ως αδικήματα διαφθοράς στο πλαίσιο της DNA, ο οποίος, στις 20 Οκτωβρίου 2017, απέρριψε την ένσταση ως αβάσιμη.
5. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η SO άσκησε προσφυγή ενώπιον του δικαστηρίου κατά της αποφάσεως να τεθεί η υπόθεση στο αρχείο, η οποία, δεδομένου ότι το δικαστήριο έκρινε εαυτό αναρμόδιο, πρωτοκολλήθηκε τελικώς, στις 11 Σεπτεμβρίου 2018, στο αιτούν δικαστήριο, ήτοι το Curtea de Apel Braşov (εφετείο Braşov).

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

6. Το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι, δεδομένου ότι η διαδικασία ενώπιον του δικαστηρίου συνεπάγεται την υποχρεωτική συμμετοχή εισαγγελέα, στις επ' ακροατηρίου συζητήσεις μετέσχε αρχικά εισαγγελέας της DNA και, μετά την έναρξη ισχύος των τροποποιήσεων του νόμου 304/2004 και την έκδοση από το Înalta Curte de Casație și Justiție (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) της απόφασης υπ' αριθ. 3 της 26ης Φεβρουαρίου 2019, στην επ' ακροατηρίου συζήτηση μετέσχε εισαγγελέας της εισαγγελίας του Curtea de Apel Braşov (εφετείου Braşov). Στην περίπτωση που διαπιστωθεί ότι η προσφυγή της SO είναι βάσιμη, το αιτούν δικαστήριο θα πρέπει να αναπέμψει την υπόθεση στη SIIJ για την άσκηση της ποινικής δίωξης.

- 7 Επομένως, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, δεδομένου ότι η συνέχιση της κύριας δίκης συνεπάγεται τη συμμετοχή των εισαγγελέων της SIIJ, είναι αναγκαίο να εξακριβωθεί αν αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης η εθνική κανονιστική ρύθμιση με την οποία συστάθηκε η ως άνω ειδική υπηρεσία της εισαγγελίας.
- 8 Ως προς το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το οποίο αφορά τη φύση του ΜΣΕ, το αιτούν δικαστήριο επιβεβαιώνει ότι ο ΜΣΕ συστάθηκε με την απόφαση 2006/928/ΕΚ κατά την έννοια των άρθρων 37 και 38 της Πράξης περί των όρων προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και των προσαρμογών των συνθηκών επί των οποίων βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση.
- 9 Λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων αυτών, της έκθεσης της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, της 25ης Ιανουαρίου 2017, της δυνατότητας επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση μη τήρησης των αναληφθεισών δεσμεύσεων και διά παραπομπής στην απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Ιουνίου 2017, Florescu κ.λπ., στην οποία το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το μνημόνιο συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ρουμανίας, το οποίο συνήφθη στο Βουκουρέστι και στις Βρυξέλλες στις 23 Ιουνίου 2009, πρέπει να θεωρηθεί πράξη θεσμικού οργάνου της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, η οποία είναι δυνατόν να υποβληθεί στην ερμηνεία του Δικαστηρίου, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι πρέπει να διευκρινιστεί αν ο ΜΣΕ συνιστά πράξη η οποία είναι δυνατόν να υποβληθεί στην ερμηνεία του Δικαστηρίου.
- 10 Όσον αφορά το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, παραπέμποντας στην έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, της 13ης Νοεμβρίου 2018, στα συμπεράσματα της οποία μνημονεύεται ότι «[γ]ια την αντιμετώπιση της κατάστασης, συνιστώνται τα ακόλουθα μέτρα: (...) [ά]μεση αναστολή της εφαρμογής των νόμων περί δικαιοσύνης και των επακόλουθων έκτακτων διαταγμάτων [και] [α]ναθεώρηση των νόμων περί δικαιοσύνης λαμβανομένων πλήρως υπόψη των συστάσεων που έχουν διατυπωθεί στο πλαίσιο του ΜΣΕ και των συστάσεων που έχουν εκδοθεί από την Επιτροπή της Βενετίας και τη GRECO», το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί αν τα μέτρα που συνιστώνται ρητώς στις εκθέσεις οι οποίες εκπονήθηκαν στο πλαίσιο του ΜΣΕ έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα, κάτι το οποίο θα παράσχει τη δυνατότητα στο αιτούν δικαστήριο να κρίνει αν οι διατάξεις του εθνικού δικαίου που θεσπίζουν την SIIJ αναστέλλονται ή πρέπει να ανασταλούν και αν ο δεσμευτικός αυτός χαρακτήρας περιορίζεται αυστηρά στα συμπεράσματα της έκθεσης ή αν έχουν τέτοιο χαρακτήρα και άλλα ζητήματα τα οποία τίγονται στην έκθεση αυτή, ειδικότερα δε εκείνα στα οποία επισημαίνονται εθνικά μέτρα τα οποία αντιβαίνουν στις συστάσεις που διατύπωσαν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη δημοκρατία μέσω της νομοθεσίας του Συμβουλίου της Ευρώπης (Επιτροπή της Βενετίας) και η Ομάδα Κρατών κατά της διαφθοράς (GRECO).
- 11 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι στην έκθεση της Επιτροπής, της 13ης Νοεμβρίου 2018, διευκρινίζεται ρητώς ότι ένα από τα μέτρα που έχει αρνητικό αντίκτυπο στην ανεξαρτησία των δικαστών και κλόνισε την

εμπιστοσύνη στη δικαιοσύνη είναι η σύσταση εξειδικευμένης εισαγγελικής υπηρεσίας για τη διερεύνηση αδικημάτων που διαπράττονται από δικαστικούς λειτουργούς.

- 12 Στο πλαίσιο αυτό, στην έκθεση υπ' αριθ. 924 της Επιτροπής της Βενετίας, της 20ής Οκτωβρίου 2018, επισημαίνεται ρητώς ότι «ιδιαιτέρως ανησυχίες εκφράζονται επίσης όσον αφορά (...) τη νέα SIIJ» και στην ειδική έκθεση για τη Ρουμανία που εξέδωσε η GRECO στις 19-23 Μαρτίου 2018, στα σημεία 33 και 34 επισημαίνεται, μεταξύ άλλων, ότι «[μ]ια από τις πιο αμφιλεγόμενες αλλαγές είναι η σύσταση (...) νέας υπηρεσίας για τη διερεύνηση αδικημάτων που διαπράττονται από δικαστικούς [η οποία] θεωρείται από πολλούς ανωμαλία στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο, ιδίως i) επειδή δεν υπάρχουν συγκεκριμένα στοιχεία ή εκτιμήσεις που καταδεικνύουν την ύπαρξη διαρθρωτικών προβλημάτων στο δικαστικό σύστημα τέτοιων ώστε να δικαιολογείται η ως άνω πρωτοβουλία· ii) λόγω του τρόπου με τον οποίο έχει σχεδιαστεί η διοίκηση της υπηρεσίας αυτής· και iii) επειδή η υπηρεσία αυτή δεν έχει στη διάθεσή της ανακριτές και κατάλληλα μέσα έρευνας, εν αντιθέσει προς ό,τι ισχύει για τους άλλους ειδικευμένους οργανισμούς που ασκούν ποινική δίωξη. Ομοίως, υπογραμμίζεται ότι η υπηρεσία αυτή απέκτησε αμέσως υπερβολικό φόρτο εργασίας λόγω των διατάξεων (...) οι οποίες προβλέπουν την άμεση μεταβίβαση σε αυτήν πολλών υποθέσεων που είχαν ανατεθεί σε άλλες εισαγγελίες, ενώ ο αριθμός των θέσεων που έχουν προβλεφθεί (15 στο νομοσχέδιο) είναι ανεπαρκής σε σχέση με τον προβλεπόμενο όγκο υποθέσεων» και ότι «ακόμη πιο σημαντική είναι, ομοίως, η ανησυχία ότι η εν λόγω δομή μπορεί ευχερώς να χρησιμοποιηθεί για την αφαίρεση των υποθέσεων που χειρίζονται οι εξειδικευμένες εισαγγελίες ή να παρέμβει σε ευαίσθητες υποθέσεις υψηλού ενδιαφέροντος, όταν υποβάλλονται καταγγελίες κατά δικαστή, περίπτωση η οποία θεωρείται ότι υπάγεται αυτομάτως στην αρμοδιότητα της νέας δομής». Στην έκθεση αυτή διατυπώνεται σύσταση περί κατάργησης του θεσμού της SIIJ.
- 13 Με το τρίτο και το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί, ανεξαρτήτως της απάντησης που θα δοθεί στα δύο πρώτα προδικαστικά ερωτήματα, αν οι αρχές στις οποίες βασίζεται η ευρωπαϊκή έννομη τάξη και οι οποίες κατοχυρώνονται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν την έννοια ότι αντιβαίνουν σε αυτές οι προμνησθείσες εθνικές ρυθμίσεις λόγω του κινδύνου που αυτές ενέχουν για το κράτος δικαίου και για την ανεξαρτησία του δικαστικού σώματος, λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου τους και της ανάλυσης που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του ΜΣΕ και στο πλαίσιο της Επιτροπής της Βενετίας και της GRECO.
- 14 Στο πλαίσιο αυτό, αφού υπενθύμισε τις διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ και τις αποφάσεις του Δικαστηρίου στις υποθέσεις Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16), σκέψεις 42-44, και Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος) (C-216/18), σκέψη 48, το αιτούν δικαστήριο παραθέτει μέρος των επικρίσεων της Επιτροπής της Βενετίας και της GRECO σχετικά με τις τροποποιήσεις του νόμου 304/2004 με αντικείμενο τη σύσταση της SIIJ.

- 15 Η πρώτη επίκριση αφορά τη διάρθρωση της SIIJ, η οποία απαρτίζεται από 15 εισαγγελείς που θα πρέπει να χειρίζονται κάθε χρόνο χιλιάδες υποθέσεις. Τις υποθέσεις αυτές χειρίζονταν προηγουμένως περισσότεροι από 150 εισαγγελείς, υπαγόμενοι σε 19 τμήματα της εισαγγελίας, και είναι πρόδηλο ότι οι 15 εισαγγελείς της υπηρεσίας θα κατακλυστούν από τον όγκο των υποθέσεων, τούτο δε θα έχει αντίκτυπο στην άσκηση των ποινικών διώξεων.
- 16 Μια άλλη επίκριση αφορά το ότι η SIIJ έχει σχεδιαστεί ως ενιαία δομή, με έδρα το Βουκουρέστι, όπερ σημαίνει ότι οι ύποπτοι δικαστές θα πρέπει να καταβάλουν μεγαλύτερη προσπάθεια, με υψηλό κόστος, για να παραστούν στην επ' ακροατηρίου συζήτηση, κάτι το οποίο μπορεί να έχει αντίκτυπο στα δικαιώματα άμυνάς τους.
- 17 Επιπλέον, επικρίνεται η διαδικασία ορισμού του προϊσταμένου εισαγγελέα και των άλλων 14 εισαγγελέων, για τους οποίους η δοκιμασία της σύνέντευξης αντιπροσωπεύει 60 % της βαθμολογίας, στοιχείο που δεν παρέχει επαρκείς εγγυήσεις ότι η διαδικασία επιλογής διεξάγεται με αμεροληψία.
- 18 Περαιτέρω, δεν είναι σαφής ο τρόπος με τον οποίο οι εισαγγελείς της SIIJ μπορούν να θεωρηθούν οι ίδιοι ύποπτοι για τυχόν αδικήματα τα οποία διαπράττουν, ιδίως σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων τους.
- 19 Επικρίνονται επίσης οι τροποποιήσεις τις οποίες επέφερε το Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 7/2019 (έκτακτο κυβερνητικό διάταγμα 7/2019), χωρίς τη γνώμη του Consiliu Superior al Magistraturii (Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου). Ως εκ τούτου, η προσθήκη της παραγράφου 6 στο άρθρο 88¹ του νόμου 304/2004 έγινε αντιληπτή ως το πρώτο βήμα προκειμένου να μην υπαχθεί η υπηρεσία στην αρμοδιότητα του γενικού εισαγγελέα, έως την εν τοις πράγμασι μετατροπή αυτής σε χωριστή εισαγγελία.
- 20 Δεδομένου ότι η άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή μπορεί να οδηγήσει στην ανάκληση αυτού, η SIIJ μπορεί να γίνει αντιληπτή, σε σχέση με τα ζητήματα οργάνωσης και λειτουργίας της που αναλύθηκαν, ως παράγοντας άσκησης πιέσεων ικανός να θίξει την ανεξαρτησία του δικαστή.
- 21 Όσον αφορά το πέμπτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο παραθέτει σειρά περιστάσεων οι οποίες το οδηγούν στην εκτίμηση ότι υφίστανται επαρκείς αμφιβολίες όσον αφορά τη δυνατότητα άσκησης, στο πλαίσιο της SIIJ, ποινικής δίωξης η οποία, σε συνδυασμό με τις πράξεις που θα πραγματοποιηθούν κατά τη δίκη, θα διασφαλίζει την εκδίκαση της υπόθεσης εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.
- 22 Επομένως, το γεγονός ότι, στις 5 Μαρτίου 2019, είχαν καλυφθεί μόνο 6 από τις 15 θέσεις εισαγγελέα, ήτοι ποσοστό 40 %, κατά πολύ κατώτερο εκείνου άλλων εισαγγελιών, το ότι από την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας της SIIJ πρωτοκολλήθηκαν σε αυτήν 1 422 υποθέσεις –λαμβάνομένου υπόψη ότι η SIIJ πρέπει επίσης να ασχοληθεί με 795 εργασίες γενικού χαρακτήρα (καταγγελίες, προσφυγές, υπομνήματα, διάφορες αιτήσεις)– και το ότι πλέον η SIIJ

επιλαμβάνεται των δικογραφιών και άλλων ποινικών διαδικασιών στο μέτρο που υποβάλλονται εγκλήσεις κατά δικαστών σε σχέση με τις δικογραφίες αυτές, οι οποίες αφορούν κυρίως ευαίσθητες και προβεβλημένες υποθέσεις, είναι στοιχεία που δημιουργούν στο αιτούν δικαστήριο αμφιβολίες σχετικά με τη δυνατότητα διεξαγωγής αποτελεσματικής έρευνας και διασφάλισης της εκδίκασης της υπόθεσης εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, στοιχείο το οποίο θέτει υπό αμφισβήτηση τον συμβατό χαρακτήρα της ως άνω εθνικής νομοθεσίας με τις απαιτήσεις του άρθρου 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- 23 Το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει, μεταξύ άλλων, στις τρεις αιτήσεις προδικαστικής απόφασης, στις υποθέσεις C-83/19, C-127/19 και C-195/19, οι οποίες περιέχουν ερωτήματα, εν μέρει, παρόμοια με τα υποβαλλόμενα στην υπό κρίση υπόθεση.